

LBU

**DİJİTAL DÜNYADA
DİLİN VE TÜRKÇENİN
DEĞİŞİMİ / DOĞRU KULLANIMI
SEMPOZYUMU BİLDİRİ METİNLERİ**

26 NİSAN 2024

SEMPOZYUM DÜZENLEME KOMİTESİ

SEMPOZYUM BAŞKANI

MUHARREM YANARATEŞ

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

CEMİLE ERDOĞAN
HANDE KARLI
GÜLAY ŞEN

SEMPOZYUM GRAFİK-AFİŞ TASARIM EKİBİ

KAREN YAVUZ
EGE GÜRTAŞ
DENİZ TAPIKLAMA
DOĞUKAN GÜLSOY

OTURUMLAR

I. OTURUM
(11.00-11.30)

ADANA ANADOLU LİSESİ KONFERANS SALONU

ZEYNEP NAZ ERDOĞAN
(OTURUM BAŞKANI)

DİJİTAL DÜNYADA DİLİN GELİŞİMİ

ESRA TANRIKULU

TEKNOLOJİ VE İNTERNET NEDİR , NASIL ORTAYA ÇIKMIŞTIR?
2000'DEN GÜNÜMÜZE İNTERNETİN GELİŞİMİ

FATMA ZEHRA KILIÇLI

İNTERNETİN TÜRKİYE'DE GELİŞİMİ / SANAL DÜNYA

ŞEVVAL ECRİN ŞAHİN

DİJİTAL DÜNYADA BİLGİLERİN DOĞRULUĞU
İNTERNET DİL ÜZERİNDE NE KADAR ETKİLİ

II. OTURUM
(11.30-12.00)

DİJİTAL DÜNYADA TÜRKÇENİN DEĞİŞİMİ VE DOĞRU KULLANIMI

BEREN KAYNAKOĞLU

İNTERNETİN TÜRKİYE'YE GELİŞİ
İNTERNETİN TOPLUM ÜZERİNDEKİ ETKİSİ / NE YAPMALIYIZ?

FATMA MELİS ŞENELLİ

ÇEVİRİMİÇİ OYUNLAR / SOSYAL MEDYANIN DİLE ETKİSİ
SOSYAL MEDYANIN YAZI DİLİNE ETKİSİ

YAĞMUR KARYA KARACA

SOSYAL MEDYANIN GÜNLÜK KONUŞMA DİLİNE ETKİSİ

DIJİTAL DÜNYADA DİLİN GELİŞİMİ

TEKNOLOJİ VE İNTERNET NEDİR , NASIL ORTAYA ÇIKMIŞTIR?

2000'DEN GÜNÜMÜZE İNTERNETİN GELİŞİMİ

ESRA TANRIKULU

TEKNOLOJİ NEDİR?

Teknoloji, insan yaşamını kolaylaştırmak için bilimsel bilgilerin kullanılmasıyla yeni ürün üretilmesidir. Teknoloji kısaca insanın yaşadığı dünyayı biçimlendirmesi için kullandığı her türlü teknik bilgidir diyebiliriz. Dolayısıyla bir ürün geliştirirken kullanılan aletler, araç gereçler, üretim metotları vb. her türlü bilgi "teknoloji" olarak kabul edilir.

İNTERNET NEDİR VE NASIL BULUNMUSTUR?

İnternet ilk olarak, strateji sağlamak üzere askeri amaçla kullanılmıştır. Bilişim teknolojisindeki gelişmeler, hayatımızın birçok alanını önemli ölçüde etkilemiştir. Önceleri bilgisayar kullanımında önemli ölçüde artışlar gözlenmiş ardından bilişim uzmanlarının yaptığı gelişmeler internetin zamanla eğitim, ticaret gibi pek çok alanda kullanılmasına zemin hazırlamıştır. İnternetin hayatımızda birçok alanda kullanılması üzerine zamanla internet kullanıcı sayısında ciddi artışlar yaşanmıştır. Böylelikle internet kullanıcılarının sayısındaki artışa bağlı olarak internetin kullanım alanları da her geçen gün genişlemiş ve hala genişlemektedir.

İNTERNETİN DOĞUMU

Türkiye'de internet ile ilgili ilk çalışmalar 1980'li yıllarda başlamış; 1987'de Ege Üniversitesi'nin öncülüğünde, Türkiye Üniversite ve Araştırma Kurumları Ağı (TÜVAKA) adıyla akademik tabanlı bir ağ kurulmuştu. Türkiye'nin ilk akademik tabanlı olmayan ve birçok kurum ve kuruluşu İnternet bağlantısına kavuşturmayı amaçlayan internet ağı projesi ise 1991 yılında ODTÜ ve TÜBİTAK tarafından başlatılmıştı. Bu çerçevede ilk deneysel bağlantı 1992 yılının Ekim ayında Hollanda'ya yapılmasından sonra ilk internet bağlantısı ODTÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı'na ait yönlendiriciler ve PTT'den sağlanan 64 Kbps kapasiteli kiralık hat kullanılarak gerçekleştirildi ve ABD'deki NSFNet ile bağlantı kuruldu. Bu nedenle 12 Nisan tarihi, Türkiye'de İnternet'in "doğum günü" olarak kabul edilir.

KAYNAKÇA

1-https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye%27de_internet

2-[https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2023-](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407#:~:text=%C4%B0internet%20kullanan%20bireylerin%20oran%C4%B1%20%87,%83%2C3%20olarak%20g%C3%B6zlendi.)

[49407#:~:text=%C4%B0internet%20kullanan%20bireylerin%20oran%C4%B1%20%87,%83%2C3%20olarak%20g%C3%B6zlendi.](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407#:~:text=%C4%B0internet%20kullanan%20bireylerin%20oran%C4%B1%20%87,%83%2C3%20olarak%20g%C3%B6zlendi.)

3-<https://www.speedtest.net/>

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/218567>

DIJİTAL DÜNYADA DİLİN GELİŞİMİ

İNTERNETİN TÜRKİYE'DE GELİŞİMİ / SANAL DÜNYA

FATMA ZEHRA KILIÇLI

İNTERNETİN TÜRKİYEDEKİ GELİŞİMİ

Türkiye'de internet ile ilgili ilk çalışmalar 1980'li yıllarda başlamış; 1987'de Ege Üniversitesi'nin öncülüğünde, Türkiye Üniversite ve Araştırma Kurumları Ağı (TÜVAKA) adıyla akademik tabanlı bir ağ kurulmuştu. Türkiye'nin ilk akademik tabanlı olmayan ve birçok kurum ve kuruluşu İnternet bağlantısına kavuşturmayı amaçlayan internet ağı projesi ise 1991 yılında ODTÜ ve TÜBİTAK tarafından başlatılmıştı. Bu çerçevede ilk deneysel bağlantı 1992 yılının Ekim ayında Hollanda'ya yapılmasından sonra ilk internet bağlantısı ODTÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı'na ait yönlendiriciler ve PTT'den sağlanan 64 Kbps kapasiteli kiralık hat kullanılarak gerçekleştirildi ve ABD'deki NSFNet ile bağlantı kuruldu. Bu nedenle 12 Nisan tarihi, Türkiye'de İnternet'in "doğum günü" olarak kabul edilir.

1993-1996 yılları arasında, Türkiye'deki üniversitelerin birçoğu ve kimi kamu kuruluşları ODTÜ üzerinden internete bağlandılar. Bu yıllarda sırayla Ege, Bilkent, Boğaziçi ve İstanbul Teknik üniversitelerinde de internet bağlantı gerçekleştirildi. İlk Türkçe içerikli web sayfaları ODTÜ ve Bilkent Üniversitelerinin web siteleri oldu. Bunu, doksanlı yılların sonunda hayata geçen Ekşisözlük ve Mynet gibi siteler takip etti.yıllara göre internete erişen nüfusa baktığımızda ise , 2012 yılında Türkiye genelinde internet kullanımı toplam nüfusun %45'ine ulaşmıştır.2015 itibarıyla Türkiye, 35 milyona yaklaşan aktif internet kullanıcılarının %94'ü (32,7 milyon) Facebook üyesi olan, Twitter 'daki aktif kullanıcı sayısı ise 9,6 milyona ulaşan bir ülkedir. 2017 yılı raporlarına göre ise Türkiye'de nüfusun %60'ını oluşturan 48 milyon kişi internete bağlanmaktadır. Dijital pazarlama ajansı We Are Social'ın 2020 yılı raporuna göre Ocak 2020 itibarıyla Türkiye nüfusunun %74'ünü oluşturan 62,7 milyon kişi internet kullanmaktadır. Kullanıcılar 7 saat 29 dakikayı ise herhangi bir cihazla internete bağlanarak geçirmektedir; ortalama 4 saati mobil bir cihazla internete bağlanmaktadır.Speedtest.net raporuna göre 2022 yılının Şubat ayında ortalama sabit geniş bant internet hızı 30,51 Mbps olan Türkiye, dünya sıralamasında 102. Sıradaır.

SANAL DÜNYA

Bilişim ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler dünyayı yeni ve görülmemiş bir küresel gerçeklik ile karşı karşıya getirmiştir. Özellikle telefon televizyon internet gibi iletişim ve ulaşım konusundaki buluşlar ekonominin üretim hızını arttırırken bizleri toplu olarak tek bir gezegen toplumu haline getirmiştir. İletişimde matbaanın icadı ile başlayan teknolojik gelişmeler telgraf ,gazete hareketli film, telefon kabloları, radyo, televizyon ,iletişim uyduları, bilgisayar ağları ve internetle günümüze kadar gelmiştir Dünyada yaşanan hızlı teknolojik değişimlere bağlı olarak bilgisayar ağ trafiği de o kadar hızlı bir şekilde büyümektedir ki isteyen herkesin hemen hemen her bilgi belge yayın sözlü veya görüntülü esere ulaşması fikirlerini istediği kimselere duyurabilmesi mümkün olmaktadır

Günümüzde bilgi ihtiyacı bir tek bilgisayar hafızasının boyutlarını aşmış buda farklı bilgisayarlarda depolanan bilgilere ulaşma zorluğu getirmiştir. Bunun sonucunda iletişim teknolojisinde yaşanan gelişmelerinde yardımıyla karmaşık bilgisayar ağları (network) ortaya çıkmıştır. Her yıl kullanıcı sayısının yüzde 200 arttığı İnternet'te, durum böyle giderse, kısa bir süre sonra kullanıcı sayısının bir milyarı bulacağı belirtilmektedir. Bu da İşadamından öğrencisine, bilim adamından politikacısına, İnternet'te kendisi için bir şeyler bulabileceği, bir fırsatlar ortamı yaratmaktadır. Son üç yılda internete bağlı bilgisayar sayısı 1 milyondan 50 milyona çıkmıştır. Beş yıl önce 16 milyon olan kullanıcı sayısı bugün 400 milyonu çoktan aşmıştır.

İnsanların bilgisayar vasıtasıyla toplumsal, siyasal, ekonomik vb. etkilemesine geçmelerini sağlayan bir araç olan İnternet'in belki de en önemli işlevi, bilginin serbest dolaşımını sağlamasıdır. Böylece internet sayesinde, geçmişte seçkinlerin tekelinde kalan bilgi diye adlandırdığımız enformasyon, daha geniş kitlelere yayılabilmektedir

Özellikle teknolojinin giderek ucuzlaması ve giderek daha geniş kitlelere yayılması sonucu dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan milyonlarca insan, internette sürekli etkileşim halinde bulunarak bilginin bir yerden bir başka bir yere anında taşınmasını sağlamaktadırlar. Bu sayede internetin toplumsal yaşamın her alanına sızma ve etkileme yeteneğine sahip olması bu kadar hızlı ve geniş alana yayılmasını sağlamıştır. Enformasyon yani bilgi çağı diye adlandırdığımız çağımızda her türlü bilginin dünyanın farklı bölgelerine kadar yayılmasını sağlayabilen bu yeni kitle iletişim sistemi sanal ortamda bir pazar ortamı yaratarak ekonomik faaliyetlerin gelişmesine de yardımcı olmaktadır. Özellikle uzak ülkelerde bulunan alıcı ve satıcıların birbirlerini bulması son derece zor ve pahalı bir işken internet herkese bu imkanı son derece hızlı ve ucuza sağlayabilmektedir.

Küreselleşme bağlamında bilginin yaygınlık kazanmasında en önemli araçlardan biri olan internet aynı zamanda bilgiyi kirleten bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü internet üzerinde, her İsteyen, istediği bilgiyi, hiç bir denetime tabi tutulmadan, sayılan yüzlerce milyonu bulan kullanıcıların hizmetine sunabilmektedir.

Bu bilgi yığını İçinden hangisinin bizim için önemli hangilerinin önemli olmadığını ayırmamaktayız. Enformasyon bolluğu içinde veri toplamak ve analiz yapmak çok kolaylaşmıştır. Fakat o verilerden bilgi üretmek zaman ve sindirim işidir. Enformasyon analiz edilerek, iletişime sokularak ya da paylaşılarak bilgiye yükseldiği zaman değer kazanmaktadır. Dolayısıyla, her gün karşı karşıya kaldığımız enformasyonlara, çoğu kere yüzeysel bir şekilde bakmaktayız. Karşılaştığımız enformasyon bolluğu adeta bir saldırıya dönüşmekte ve bir tür enformasyon şokunu yaşamaktayız. Bunun yanında insanlığın yaşadığı büyük global değişimde internet başta olmak üzere teknolojik gelişmelerin büyük payı vardır. İnternetin hem ekonomik hem sosyal hem de kültürel alanda büyük etkisinin olmasının başlıca nedeni ise bilginin hem çok kolay hem de hızlı bir şekilde iletilmesi ve şu anda kullanılan en yaygın, en geniş amaçlı kitle İletişim aracı olmasıdır.

KAYNAKÇA

1-https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye%27de_internet

2-[https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407#:~:text=%C4%B0internet%20kullanan%20bireylerin%20oran%C4%B1%20%87,%83%2C3%20olarak%20g%C3%B6zlendi.](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407#:~:text=%C4%B0internet%20kullanan%20bireylerin%20oran%C4%B1%20%87,%83%2C3%20olarak%20g%C3%B6zlendi.)

3-<https://www.speedtest.net/>

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/218567>

DIJİTAL DÜNYADA DİLİN GELİŞİMİ

İNTERNETİN TÜRKİYE'DE GELİŞİMİ / SANAL DÜNYA

ŞEVVAL ECRİN ŞAHİN

PEKİ İNTERNET DİL ÜZERİNDE NE KADAR ETKİLİ?

Dil, belli kurallardan, düzenlerden ortaya çıkan her kelimenin anlamlı işaretler kurduğu değerler sistemidir. Dil, önceden hazırlanmış ve o dili konuşanların bildikleri ve kurallarına boyun eğdikleri bir şifre sistemi gibidir. İleticiyle yapılan bilgi gönderme işlemi, bazen alıcıyla adına 'şifre' denilen özel bir çözümleme ve göstergeler düzeniyle gerçekleşebilir.

Millî kültürün temel unsuru olan dil, bir taraftan kültürü beslerken diğer yandan kültürle beslenir ve kültürel değerleri sonraki nesillere aktarmada çok önemli bir işlevi yerine getirir. Maddi, manevi kültürel değerlerin oluşmasında ve aktarılmasında dilin inkâr kabul etmez bir rolü vardır.

Dünyadaki teknolojik gelişmeler her alanda olduğu gibi iletişim teknolojilerini de etkilemiştir. Hızla gelişen teknolojik araçlar insanlar arası iletişimi ve etkileşimi farklı bir boyuta taşımıştır. Bu değişim ülkelerin sosyal, ekonomik, kültürel ve değer yargılarını bile etkiler hâle gelmiştir. İletişim alanında yaşanan bu gelişmenin başaktörü internet teknolojileridir. İnternet, kısa bir geçmişe sahip olmasına karşın dünya üzerinde yaygın bir kullanım alanına erişmiş bir kitle iletişim aracıdır. Ticaret, haberleşme, eğlence sektörü, eğitim ve hatta yönetim uygulamalarında bile interneti kullanmak mümkün olmaktadır.

İnternetteki evrensel iletişimde yazı, ses ve görüntü aynı ortamda kullanılmakta; bu durum iletişimi diğer geleneksel medya türlerine göre daha etkin kılmaktadır. Böylece internet; gazete, radyo ve televizyonun üstünlüklerini aynı ortamda bir araya getirerek güçlü bir enformasyon(bilgi) sunumu gerçekleştirmektedir.

Sosyal medya dili, kullanıcıları arasında benzersiz bir topluluk duygusu yaratmıştır. Hashtag'lerin, emojilerin ve kısaltmaların kullanımı sosyal medya platformlarına özel bir iletişim yöntemi haline geldi. Benzer ilgi alanlarını, inançları veya deneyimleri paylaşan insanlarla bağlantı kurmak için kullanılan bir dildir. İnsanlar hashtag kullandığında bir sohbete veya harekete katılıyorlar. Bu kendilerini bir grupla özdeşleştirmenin bir yoludur ve bir aidiyet duygusu yaratır.

Emojiler ise kültürel ve dilsel engelleri aşan evrensel bir dil haline geldi. Duyguları ve mesajları kelimelerin anlatamayacağı şekilde aktarabilirler. Mesaja kişisel bir dokunuş katarlar ve insanları birbirine yakınlaştırabilirler. Hızlı ve etkili bir iletişim yolu sağlarlar ve kullanıcılar arasında bir aşinalık ve anlayış duygusu yaratırlar.

Hashtag'lerin, emojilerin ve kısaltmaların kullanımı, farklı kültürlerden ve geçmişlerden insanları birbirine bağlayan evrensel bir dil haline geldi. Sosyal medya dili birbirimizle iletişim ve etkileşim şeklimizi değiştirdi ve günümüz iletişiminin ayrılmaz bir parçası haline geldi.

İnternetin sahip olduğu özelliklerden ortaya çıkan yeni iletişim sembolleri, kullanım kalıpları, jargonlar ve iletişim kodları dillerin yapısını ve işleyişini derinden etkilemektedir. Bütün diller, internet ile ortaya çıkan yeni dilsel kullanım biçimlerinin etkisi altındadır.

İnternet teknolojilerinin çok hızlı bir biçimde gelişmesinin genellikle yabancı ülkeler tarafından gerçekleştirilmesi sonucunda kültür ve diller üzerinde ciddi daralmalar ve hatta yok olmalar meydana gelmiştir. UNESCO'nun günümüzde yeryüzünde konuşulan diller konusunda yaptırdığı araştırmaların sonuçlarına göre, konuşulan ortalama 6.000 dilin yarısından fazlası ölümlü yüz yüzedir. Her 14 günde bir, bir dil yeryüzünden silinmektedir. Konuşma dilinde 'az çaba kuralı' olarak bilinen ve kelimelerin söylenmesinde zamanı azaltmak ve telaffuz kolaylığı sağlamak üzere kelimelerdeki bazı seslerin söylenmemesi ya da değiştirilmesine dayanan uygulamalar, internet ortamında yazılı dil kullanımında kendini göstermektedir. Diğer taraftan internet ortamında günlük konuşma diline ait birtakım özelliklerin yazılı anlatımda kullanıldığı görülmektedir. Konuşma eylemi teknolojinin imkânlarıyla yazılı olarak yapıldığından incelenen forum kayıtlarında konuşma dili unsurları oldukça fazladır ve yazılı anlatıma ait kurallar önemsenmemektedir.

Dünyanın ortak konuşma dili olan İngilizce üzerinden değerlendirecek olursak, İngilizce zamanla o kadar değişti ki, MS 1500'deki konuşmacılar, MS 500'deki İngilizce konuşan birini veya bugün konuşulan İngilizceyi anlayamazdı.

Sosyal medya, İngilizce dili üzerinde en büyük etkileyicilerden biri gibi görünüyor. Birkaç yıl önce hiç kimse arkadaştan ayrılma veya selfie'yi duymazdı.

Yeni kelimelerin ortaya çıkması, eski kelimelere yeni anlamlar verilmesi ve iletişim şeklimizdeki değişiklikler, sosyal medyanın önemini ve İngilizce üzerinde bıraktığı damgayı gösteriyor.

Çoğumuz LOL (yüksek sesle gülmek), LMAO (gülerek gülmek) ve BRB (hemen döneceğim) gibi kısaltmaları duymuşuzdur. Bunlar, ifadelerle birlikte sözsüz iletişime faydalı unsurlar ekler ve kişinin duygularını modaya uygun (havalı) ve basit bir şekilde ifade eder.

Sosyal medya dili akademik kelime dağarcığına etkilemekte. Artık öğrenciler bunu ödevlerinde ve akademik çalışmalarında bile kullanacak şekilde bir alışkanlık haline geldi. Bu durum doğru heceleme ve yazma yeteneğini etkiler ve aynı zamanda dilin kullanımında daha az yeterliliğe yol açar. Sosyal medya dilinin kullanımı aynı zamanda kişiyi kelimeleri tam olarak yazmak konusunda tembelleştirir ve bunun sonucunda çoğu öğrenci yazarken kısaltma kullanmayı tercih eder. Sosyal medya iletişimi, dilin artık uygun şekilde kullanılmaması nedeniyle öğrenciler artık İngilizce dilinin gramer kısmıyla uyumlu olmayan yeni anlamlar çıkarmak için kendi sözcüklerini oluşturuyorlar.

Sosyal medya iletişiminde kelimelerin dizilimi (Sözdizimi) göz ardı ediliyor, kullanıcılar farkında olmadan dile saygısızlık ediliyor, kelime dağarcığı, yazma ve konuşma becerileri de yok oluyor, aynı şekilde sosyal medya argosunun kullanımı da sona eriyor tutarlı katılım ve kullanım nedeniyle öğrencilerin kelime dağarcığının bir parçası haline gelmekte.

İNTERNETİN TÜRKİYE'YE GELİŞİ

İNTERNETİN TOPLUM ÜZERİNDEKİ ETKİSİ / NE YAPMALIYIZ?

BEREN KAYNAKOĞLU

İnternetin Türkiye'ye Gelişi / İnternetin Toplum Üzerindeki Etkisi

İnternet teknolojisi Türkiye'ye ilk olarak, 1987 yılında Ege Üniversitesi'nin öncülüğünde kurulan, Türkiye Üniversite ve Araştırma Kurumları Ağı ile geldi. Türkiye ilk kez İnternet'le, 12 Nisan 1993 tarihinde ODTÜ'den Ankara-Washington arasında kiralık hat kurularak yurtdışıyla sağlanan bağlantı sayesinde tanıştı.

Etkileşimli iletişim imkanları sunarak bireylerin “seçim” ve “özgürlük” alanlarını genişletmekte ve dolayısıyla yayılan bilgiyle toplumsal gelişmeye olumlu bir etki yaptığı düşünülmektedir. Bununla birlikte şiddet ve tüketim amaçlı egemen kurumlar bireyleri yanlış bir bakış açısına yönlendirir ve yaşam kültüründe değişikliğe yol açar. İnternet'in rastgele ve bilinçsiz kullanılması, çocuklar ve yetişkinler üzerinde tamir edilemez yaralar oluşturmaktadır.

- Bilginin kontrolünün yapılamamasından dolayı, yanlış bilgiyi doğru bilgiymiş gibi algılama.
- İnternet üzerinden gelen tüm bilgilere koşulsuz olarak inanma.
- ‘İnsan hak ve hürriyetleri’nin yanında ‘kişilik hakları’na saldırının kolayca yapılabileceği sitelerin herkes tarafından kullanılabilmesi.
- İnternetin bağımlılık seviyesinde kullanımı.
- İnternette zaman geçirmenin süresinin artmasından dolayı sosyal faaliyetlerin azalması
- İnternetin bilinçsizce kullanımından kaynaklanan bedeni ve ruhi rahatsızlıklar.
- Virüslerin artmasından dolayı bilgisayarların güvenliğinin azalması.
- Bilgisayar korsanlarının kişisel ve kurumsal bilgileri çalmalarından dolayı bilgi güvenliğinin azalması.

İnternetin anonim karakteri sayesinde, aynı şekilde düşünen insanların, zaman ve mekana bağlı olmaksızın kolaylıkla bir araya gelerek, sanal topluluklar oluşturması, farklı kültürlerin mensubu insanların birbirlerini tanıma fırsatı bulması, sanal ilişkilerden gerçek ilişkilere geçişlerin yaşanması ve insanların her türlü düşüncüyü daha özgür ifade edebilir hale gelmesi, sosyal hayatta başlıca gözlemlenen değişimlerdendir

Alişveriş, ticaret, hatta işe gitmeden evden çalışma, e-devlet gibi kullanımlar insanın sosyal yaşamını ve ilişkilerini birebir etkilemektedir. İnternet kullanımının ekonomik hayatı ve üretim ilişkilerini, bunun sonucu olarak sosyal hayatı değiştirdiği açıkça görülmektedir. Bilgi çağının olmazsa olmazlarından olan İnternetin bu alanda yol açacağı yeniliklerle, eğlenceden giyime, insan haklarından ulusal değerlere, çalışma kültüründen boş zaman kavramına, mektup nostaljisinden e-mail haberleşmesine, bilimsel çalışmadan gazete okumaya kadar yaşamın tüm alanlarında kültürel değişim yaşanmaktadır.

Bu değişime en iyi uyum sağlayanlar gençler oldu. Çünkü yeni doğan nesil internetle iç içe büyüdü. Bu durum bilgi ihtiyacını internette sağlamalarına yol açtı. Tarihe sahip her unsur gibi internet de büyük değişimler yaşamıştır. Yahoo, Altavista, WebCraw gibi birçok arama motoru kullanılmış; 1998 yılında kurulan Google, bu arama motorlarını geri planda bırakmıştır. Bu arama motorları istediğimiz konu hakkındaki pek çok bilgiye anında erişmemizi sağlamıştır. İnternet döneminde doğmamız tercihlerimizi ve eğlence anlayışımızı da internetin şekillendirmesine neden oldu. Bu noktada çevrim içi oyunlar ve sosyal medya ön plana çıkıyor.

KAYNAKÇA

https://www.emo.org.tr/ekler/d5f1fd8442d4ba6_ek.pdf?dergi=4

https://www.emo.org.tr/ekler/951ccd95572a671_ek.doc

NE YAPMALIYIZ?

Özellikle son yıllarda yabancı dil özentisi ayyuka çıkmış; sosyal medyada, bilgisayar oyunlarında, futbolda, dükkân- mağaza isimlerinde ve en önemlisi de günlük konuşmalarda, yabancı kelimelerin kullanım oranı artmaya başlamıştır. İlgili kurumlar ve kişiler bu konuda üzerine düşeni yapmaya çalışsalar da bu durum, topyekûn bir dil bilinciyle hareket etmeden kolayca çözülmeyecektir. Ayrıca maalesef dil konusunda yetkili kurumlar bile zaman zaman hataya düşmekte ve toplumda yanlış bilgi oluşmasına sebep olmakta veya yabancı bir kelimeye Türkçe karşılık bulurken çok geç kalabilmektedirler. “Bilgisayar” sözcüğü dilimize çok iyi bir şekilde yerleşmişken “özçekim” sözcüğünün tam olarak yerleşmemesi bu geç kalmışlığın verdiği sonuçtur.

Dil bilincinin oluşturulması ve Türkçe sevgisinin gönüllere yerleştirilmesinde, yetkili kişi ve kurumların yanında, topluma mesajın en kolay yoldan ulaştırılabileceği bütün kanallar kullanılmalıdır. Televizyonlardaki reklamlarda, haberlerde, sayısı her geçen gün artan dizilerde, dilin kullanımına dikkat edilmelidir.

Dilimizi değişik etkenler altında yozlaşmaya doğru sürükleyen başlıca sorunları şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Söyleyişle ilgili sorunlar,
2. Yazımla ilgili sorunlar,
3. Söz dağarcığımızdaki daralma ve anlatım kısırlılığı ile ilgili sorunlar,
4. Yabancı dilde eğitim ve yabancı dil tutkusunun getirdiği sorunlar,
5. Dilin yapı ve işleyişine aykırı kullanımlardan kaynaklı sorunlar,
6. Dilin bilim dallarına ait terimlerdeki yabancılaşma sorunları,
7. Dil sevgisindeki bilinçsizlikten veya ana diline karşı duyulan ilgisizlikten kaynaklanan sorunlar ve bunlara eklenecek daha başkaları...

Sonuç olarak çözüm önerileri:

- Türkçenin zenginliğini bilmeli, kendi ana dilimizi daha iyi tanımalı ve onun daha iyi tanınmasını sağlamalıyız.
- Türkçeyi öncelikle gönlümüzde, daha sonra da günlük konuşmalarımızda zenginleştirmeli, dilimizin varlığını devam ettirebilmesi için elimizden geleni yapmalı, onu kurallarına uygun ve en doğru şekilde kullanmalıyız.
- Toplumla en kolay yoldan iletişim sağlayacak araçlardan, yani televizyon ve sosyal medyadan en üst düzeyde faydalanılmalı, dil konusundaki hassasiyet bütün alanlarda daha fazla hissettirilmelidir.
- Okullarda gramer bilgisi ve kural ezberletmekten ziyade Türkçeyi sevdirecek etkinlikler yapılmalı, yarışmalar düzenlenmeli ve bunu sağlayacak birtakım yayınlardan faydalanılmalıdır.

KAYNAKÇA

<https://www.denkbilgi.com/turkceyi-yabanci-kelimelerden-korumak-icin-neler-yapmalıyız.html>

https://tdk.gov.tr/wp-content/uploads/2018/05/17_Zekeriya-SEZER_-Dilini-

DIJİTAL DÜNYADA TÜRKÇENİN DEĞİŞİMİ VE DOĞRU KULLANIMI

SOSYAL MEDYANIN GÜNLÜK KONUŞMA DİLİNE ETKİSİ

YAĞMUR KARYA KARACA

GÜNLÜK KONUŞMA DİLİNE ETKİLERİ

Sosyal medyanın sunmuş olduğu rahat ortam ve denetimsizlik, dilin yaralanmasını tetikleyen bir öge olarak görülebilir. Fakat insanların beğeni talep etmesi veya dilenmesi, dilin şekil olarak kalıplarının dışına çıkmasına neden olduğu görülmektedir.

Halkı belli şekilde yönlendiren ve eğlendiren ünlü isimlerin de bu yanlışın içinde olması, bozulmuşluğu hızlandırıyor durumdadır. Yapılan yanlışlar genellikle yazım yanlışı olarak göze çarpıyor olsa da günlük konuşma dilimize de pek çok etkisi görülmektedir. Sosyal medyada sürekli yeni içeriklerin/özelliklerin oluşturulmasıyla meydana gelen yeni kelimeler zamanla dilimizde yer etmeye başlamıştır.

Yaşları fark etmeksizin toplumun %81'i sosyal medya kullanırken oluşan yeni kelimelere bakacak olursak:

Caps: Sosyal medya hayatımıza girdiğinden beri bir işlevi de bizleri dış dünyadan birazda olsa uzaklaştırıp, neşelendirmek. Caps ise tam olarak bu işleve hizmet eden bir kelime. En az bir fotoğraf üzerine güldürücü yazılar yazıp, monteler yapmak anlamına gelmektedir.

Fake: İngilizce kökenli bu kelime sahte anlamına gelmektedir. Günümüzde ise başkalarının fotoğraflarını kullanan, kendisine başkalarının fotoğrafları ile hesap oluşturan kişilere kullanılan bir kelimedir.

Online: Çevrim içi anlamına gelen online kelimesi, günümüzde bütün internet ağı için kullanılmaktadır. İnsanlar uyusa da işleri olsa da internet her zaman çevrim içi, uygun olduğu için internet üzerinden oynanan oyunlardan alışveriş sitelerine kadar kullanılmaktadır.

DM: Yine İngilizce kökenli olan bu kısaltma, 'Direct Message' anlamına gelmektedir. Sosyal medya hesaplarında, kişisel mesaj atmaya yarayan işleve günümüzde DM denmektedir.

Friendzone: 'Arkadaş bölgesi' olarak İngilizceden Türkçeye çevrilen kelime, sosyal medyada kişilerin sevdiği/hoşlandığı insanlara açıldığında karşı tarafın onlara arkadaş olarak bakması/hoşlanmaması anlamına gelmektedir.

Daha çok Z kuşağının kullandığı kelimelere ve kelime kalıplarına bakacak olursak:

Müq => Mükemmel

Tilt => Uyuz Oldum, Sinir Oldum

Boş yapma => Karşı tarafın ilgisi dışında bir konu olduğunda veya çok saçmalandığında kullanılan kelime

Bro: Yakın, samimi arkadaşta söyleniyor.

Kanka / Knk: Yakın samimi arkadaşta söyleniyor.

R Yapmak: Geri adım atmak anlamına geliyor.

Ben şok: Şaşırdığını belirtmek için kullanılıyor.

Yıkık: Karşı tarafın işe yaramaz bir kişi olduğunu belirtmek için kullanılıyor.

Yıkıl: Bu daha çok birisini başından sağmak için kullanılır.

Düştüm: Bu kelime beğendiği bir cümle veya herhangi bir şey için belirtmek amacıyla kullanılıyor.

+1: Aynı görüşü belirtmek için kullanılır.

Ok Boomer: Karşı tarafı sakinleştirmek için kullanılır genelde ya da konuyu kapatmak için.

Efso: Efsane kelimesinin kısaltması.

Ezik / Eziq: Karşı tarafı küçümsemek için kullanılan kelime

Atarlanmak: Bu kelime ise çabucak sinirlenen birisine yazılmak için kullanılıyor.

Gider yapmak: Karşı tarafa herhangi bir konuda iğneleyici, kırıcı cümleler kurmak.

Bu neyin kafası: Beklenmedik bir davranış ile karşılaşınca sebebini sormak için kullanılır.

Prim/duyar kasmak: bir şey üzerinden çıkar sağlamak

Duygu sömürüsü: İstedğini elde edebilmek için başkasının duygusallığını kötüye kullanma, onun özellikle sevgi ve acıma duygusundan yararlanma işi.

LOL: Sesli gülmek.

AFK: Oyunun açık olmasına rağmen bilgisayar başında olmayan.

Sista: Kız arkadaş (kardeş gibi)

Stalk: Sosyal medyada birisinin profiline bakmak.

Troll: Ciddi bir konu konuşulan ortamda alaycı üslup, huzur bozan ve başkalarını tuzağa düşürmek.

SGaslighting: Aslında literatürde yer alan bir psikoloji terimi olan gaslighting yani Türkçe anlamı ile “kişiye kendisinden şüphe edecek derecede manipülasyon uygulamak” Z jenerasyonunun sıkça kullandığı terimlerden biri. Özellikle ikili ilişkilerde ve iş ilişkilerinde gaslighting olgusuna çok dikkat çeken Z kuşağı, bu sözcüğü sosyal medyada öyle çok kullandı ki dünyaca ünlü bir sözlük yayıncısı olan Merriam-Webster, 2022 yılının kelimesini gaslighting olarak seçtiğini açıkladı.

Bullying – Bullylemek: Tam manası “zorbalık yapmak” olan bullying sözcüğü, maalesef en çok okullarda var olan akran zorbalığı ve sosyal medyada son derece yaygın olan siber zorbalık vakalarını tanımlamak için kullanılıyor.

Gatekeeping: Gatekeeping’in, bir eylemin kim tarafından yapılabileceği ya da bir statünün kime ait olabileceğine dair varsayımsal kriterler koyup bu kriterleri savunmak olduğunu söyleyebiliriz

Ghosting – Ghostlamak: Z kuşağının favori dizilerinden Gibi’nin bir bölümünde de geçen “Love bombing, gaslighting, ghosting ve nihayetinde de işte kara toprak” repliğiyle hafızalara kazınan ghosting ya da ghostlamak terimi, hiçbir gerekçe göstermeksizin diyalogu / ilişkiyi sonlandırmak ve karşındakini yok saymak anlamına geliyor.

Love Bombing: Günümüz ilişkilerinde sıkça kullanılan bu terim, flört döneminin başında taraflardan birinin diğerine aşırı ilgi göstermesi yani onu bir “aşk bombardımanına tutması” anlamını taşıyor. Fakat bu ilgi ve sevgi bombardımanı maalesef içtenlikten ziyade, normal dışı ve karşı tarafı bağımlı kılmaya yönelik manipülatif bir amaç ile yapılıyor.

Red flag: Yukarıda açıkladığımız “love bombing” kavramı red flag (kırmızı bayrak) terimini açıklamak için harika bir örnek. Çünkü red flag, bir olayda ya da ilişkideki öngörülebilir tehlike sinyallerini tanımlamak için kullanılan bir terim. Yani flört dönemindeki love bombing davranışının ilişki açısından bir red flag olduğunu söyleyebiliriz.

Shiplemek: İngilizcedeki relationship kelimesindeki ship sözcüğünden türetilen shipping yani bizdeki Z kuşağının kullanımı ile “shiplemek” aslında dizi / film oyuncularını birbirlerine yakıştırmak anlamına geliyor.

Cringe olmak: Cringe olmak yani başkası yerine utanmak, sosyal medyada hemen her gün rastlayabileceğiniz bir Z kuşağı lafı.

Manifestlemek: Z kuşağı sosyal medya kullanıcıları manifesting / manifestlemek sözcüğünü “manifestating” yani tezahür bağlamında kullanıyorlar. Peki bu ne demek? Manifestlemek en kısa anlatımıyla bir kişinin hayatına istediği şeyleri çekerek onları gerçekleştirme sürecine verilen isimdir. Bu süreç, kişinin düşünceleri, duyguları ve eylemleri aracılığıyla, istediği şeyleri elde etmeyi hedefleyen bir yöntemdir.

Benching: Benching, spordaki “benchte tutmak” (yedekte tutmak) olgusuna dayanıyor ve yeni nesil ilişkilerde sıkça kullanılan bir terim olarak karşımıza çıkıyor. Benching sözcüğünü, mükemmel partner olmadığı bilinen biriyle, sırf mantıklı olduğu için flört etmek; diğer bir deyişle flört edilen kişiyi ideal partneri bulana dek seçenek olarak tutmak şeklinde açıklayabiliriz. İnternet ortamında da kısaltmalar kullanılarak yeni bir dil oluşturulması, kendine has jargonlar kullanmaya başlanması internet dilinin iletişim alanında açtığı yepyeni boyutlara örnek teşkil etmektedir. Kullanılan bu kelimeler ve kelime grupları kısa ve öz şekilde anlatılmak istenileni aktarıyor olsa da Türkçemizi kirletmektedir.

Konuşma dili, yüz yüze, fazla özenilmeden ve düşünülmeden konuşulan gelişigüzel bir dildir. Konuşma dili, bölge dili olması ve günlük, pratik dil olması bakımından yazı dilinden ayrılır. Yazı dili ise konuşma dilinin bir imgesi, seslerin grafiklerle belirtilmesidir. Yüz ifadesi, ahenk ve vurgu konuşmada büyük rol oynar. Onların görevini yazı dilinde belli deyimler ve cümle yapıları üstlenir. Yazı diliyle konuşma dilini birleştirmek her ulusun ülküsüdür. Hiçbir ulus bu iki dil arasındaki ayrılığı büsbütün silememiştir. Konuşmada, gelişigüze kendini kaptıran kişi, yazıda kurallara bağlanma gereği duyar.

Dil, önceden hazırlanmış, o dili konuşanların bildikleri ve kurallarına boyun eğdikleri bir şifre sistemi gibidir. Bizim sosyal medyada ya da günlük hayatımızda yaptığımız kısaltmalar ise kendi oluşturduğumuz bir şifre sistemidir. Aslında yeni bir dil yaratmış ve kurallarını kabullenmiş oluruz.

KAYNAKÇA

[https://blog.quicksigorta.com/yasam/yeni-baslayanlar-icin-z-kusagi\[1\]terminolojisi-2607](https://blog.quicksigorta.com/yasam/yeni-baslayanlar-icin-z-kusagi[1]terminolojisi-2607)

[https://www.mmotutkunlari.com/konu/z-kusaginin-kullandigi-bazi-kelimeler\[1\]ve-anlamlari.9346/](https://www.mmotutkunlari.com/konu/z-kusaginin-kullandigi-bazi-kelimeler[1]ve-anlamlari.9346/)

<https://youtube.com/shorts/ywYu2koHjQo?si=elCskPcGy1cnLHul>

<https://www.instagram.com/reel/C2KsqDGswuP/?igsh=MWpoNnJhbzRwNHF0e A==>